LĒMUMI

KOMISIJAS ĪSTENOŠANAS LĒMUMS (ES) 2022/1376

(2022. gada 26. jūlijs)

par Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/25/ES 34. panta piemērojamību elektroenerģijas ražošanai un vairumtirdzniecībai Dānijā

(izziņots ar dokumenta numuru C(2022) 5046)

(Autentisks ir tikai teksts dāņu valodā)

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2014/25/ES (2014. gada 26. februāris) par iepirkumu, ko īsteno subjekti, kuri darbojas ūdensapgādes, enerģētikas, transporta un pasta pakalpojumu nozarēs, un ar ko atceļ Direktīvu 2004/17/EK ([1]), un jo īpaši tās 35. panta 3. punktu,

apspriedusies ar Publiskā iepirkuma padomdevēju komiteju,

tā kā:

1. **FAKTI**

1.1. *PIEPRASĪJUMS*

(1) Dānijas Konkurences un patērētāju aizsardzības iestāde (*DCCA*) ("pieprasījuma iesniedzējs") 2021. gada 24. septembrī saskaņā ar Direktīvas 2014/25/ES 35. panta 1. punktu iesniedza Komisijai pieprasījumu ("pieprasījums"). Pieprasījums atbilst Komisijas Īstenošanas lēmuma (ES) 2016/1804 ([2]) 1. panta 1. punktam.

(2) Pieprasījums attiecas uz tādas elektroenerģijas ražošanu un vairumtirdzniecību Dānijā, kas iegūta no konvencionāliem un atjaunīgiem energoresursiem.

(3) Pieprasījums neattiecas uz:

— elektroenerģiju, kas ražota ar sauszemes un atkrastes vējturbīnām ārpus konkursiem,

— elektroenerģiju, kas ražota ar vējturbīnām, kuras pieslēgtas tīklam laikposmā no 2008. gada 21. februāra līdz 2013. gada 31. decembrim vai vēlāk, izņemot vējturbīnas, kas pieslēgtas pašpatēriņa iekārtai, un atkrastes vējturbīnas (saražotā elektroenerģija no patēriņa iekārtas (Atjaunīgo energoresursu likuma 41. pants) un atkrastes vējturbīnas saskaņā ar minētā likuma 35.b pantu no piemērošanas jomas ir izslēgtas, tādējādi uz tām joprojām attiecas Direktīvas 2014/25/ES noteikumi),

— elektroenerģiju, kas ražota ar vējturbīnām, kuras pieslēgtas tīklam ne vēlāk kā 2008. gada 20. februārī, izņemot vējturbīnas, kas saskaņā ar Atjaunīgo energoresursu likuma 39.–41. pantu saņem piemaksas,

([1]) OV L 94, 28.3.2014., 243. lpp.

([2]) Komisijas Īstenošanas lēmums (ES) 2016/1804 (2016. gada 10. oktobris) par Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/25/ES par iepirkumu, ko īsteno subjekti, kuri darbojas ūdensapgādes, enerģētikas, transporta un pasta pakalpojumu nozarē, 34. un 35. panta piemērošanas kārtību (OV L 275, 12.10.2016., 39. lpp.).

— elektroenerģiju, kas ražota ar vējturbīnām, kuras pieslēgtas tīklam ne vēlāk kā 2002. gada 31. decembrī,

— elektroenerģiju, kas ražota ar pilnīgi jaunu vējturbīnu, izmantojot sertifikātus par nodošanu metāllūžņos, kas izsniegti vējturbīnu demontāžai (papildu piemaksa), elektroenerģiju, kas ražota, izmantojot bioenerģiju (biomasu un biogāzi),

— elektroenerģiju, kas ražota, izmantojot saules fotoelementu paneļus, viļņu enerģiju un hidroenerģiju,

— elektroenerģiju, kas ražota ar citām īpašām atjaunīgo energoresursu iekārtām (elektroenerģiju, kas ražota, izmantojot atjaunīgos energoresursus vai tehnoloģijas, kas ir svarīgas, lai turpmāk plašāk izmantotu atjaunīgo energoresursu elektroenerģiju, vai elektroenerģiju, kas ražota no citiem, nevis minētajiem atjaunīgiem energoresursiem),

— elektroenerģiju, kas ražota decentralizētās koģenerācijas stacijās un incinerācijas stacijās,

— elektroenerģiju, kas ražota citās koģenerācijas stacijās, kuras paredzētas centralizētai siltumapgādei,

— elektroenerģiju, kas ražota industriālās elektrostacijās, kuras pieslēgtas tīklam ne vēlāk kā 2012. gada 21. martā,

— papildpakalpojumiem.

(4) No konvencionāliem un atjaunīgiem energoresursiem iegūtas elektroenerģijas ražošana un vairumtirdzniecība ir darbība, kas saistīta ar elektroenerģijas piegādi saskaņā ar Direktīvas 2014/25/ES 9. pantu.

(5) Saskaņā ar Direktīvas 2014/25/ES IV pielikuma 1. punkta a) apakšpunktu, ņemot vērā, ka uz minētās direktīvas 34. panta 3. punkta pirmās daļas pamata var prezumēt, ka piekļuve tirgum nav ierobežota, Komisijai 90 darbdienu laikā pēc pieprasījuma ir jāpieņem īstenošanas lēmums.

(6) Saskaņā ar Direktīvas 2014/25/ES IV pielikuma 1. punkta ceturto daļu Komisija ar atbrīvojuma pieprasītāju piekrišanu termiņu var pagarināt. Tā kā 2022. gada 4. martā *DCCA* iesniedza papildu informāciju, ar šo tiek noteikts, ka lēmums par šo pieprasījumu, Komisijai jāpieņem līdz 2022. gada 31. jūlijam.

2. **TIESISKAIS REGULĒJUMS**

(7) Direktīva 2014/25/ES attiecas uz līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanu tādu darbību veikšanai, kas saistītas ar elektroenerģijas piegādi fiksētiem tīkliem, kuri paredzēti pakalpojumu sniegšanai iedzīvotājiem saistībā ar elektroenerģijas ražošanu, pārvadi vai sadali, ja vien darbībai nepiemēro atbrīvojumu saskaņā ar minētās direktīvas 34. pantu.

(8) Saskaņā ar Direktīvas 2014/25/ES 34. pantu minētā direktīva neattiecas uz līgumiem, kas paredzēti tam, lai varētu veikt darbību, uz kuru attiecas minētā direktīva, ja dalībvalstī, kurā attiecīgo darbību veic, tā ir tieši pakļauta konkurencei tirgos, piekļuve kuriem nav ierobežota. To, vai kāda darbība ir tieši pakļauta konkurencei, novērtē, pamatojoties uz objektīviem kritērijiem, ņemot vērā attiecīgās nozares specifiku ([3]). Tomēr šo novērtējumu apgrūtina īsie piemērojamie termiņi un vajadzība paļauties uz Komisijas rīcībā esošo informāciju, ko nevar papildināt ar laikietilpīgākām metodēm, tostarp jo īpaši attiecīgajiem ekonomikas dalībniekiem adresētām sabiedriskajām aptaujām ([4]). Šajā kontekstā – lai gan jautājums par to, vai darbība ir tieši pakļauta konkurencei, ir jāizlemj, balstoties uz kritērijiem, kas atbilst LESD konkurences tiesību normām, – nav prasīts, lai šie kritēriji būtu tieši tādi paši kā tie, kas minēti ES konkurences tiesību normās ([5]).

([3]) Direktīvas 2014/25/ES 44. apsvērums.

([4]) Turpat.

([5]) 2016. gada 27. aprīļa spriedums lietā T-463/14, *Österreichische Post AG*/Komisija, EU:T:2016:243, 28. punkts, un Direktīvas 2014/25/ES 44. apsvērums.

(9) Piekļuvi tirgum uzskata par neierobežotu, ja dalībvalsts ir īstenojusi un piemēro relevantos Savienības tiesību aktus, kas konkrēto nozari vai tās daļu atver konkurencei. Minētie tiesību akti ir uzskaitīti Direktīvas 2014/25/ES III pielikumā. Attiecībā uz elektroenerģijas ražošanu un vairumtirdzniecību minētajā pielikumā ir atsauce uz Direktīvu 2009/72/EK, kas no 2021. gada 1. janvāra atcelta ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2019/944 ([6]). Saskaņā ar pieprasījuma iesniedzēja sniegto informāciju Dānija Direktīvu (ES) 2019/944 ir transponējusi ([7]). Tāpēc saskaņā ar Direktīvas 2014/25/ES 34. panta 3. punktu var pieņemt, ka piekļuve tirgum nav ierobežota.

(10) To, vai kāda darbība ir tieši pakļauta konkurencei, būtu jāizvērtē, izmantojot dažādus rādītājus, no kuriem neviens pats par sevi nav izšķirīgs. Runājot par tirgu, uz kuru attiecas šis lēmums, jānorāda, ka tirgus daļas ir viens kritērijs, kas būtu jāņem vērā kopā ar citiem kritērijiem, piemēram, konkurences spiedienu, ko rada ražotāji no kaimiņvalstīm, vai pretendentu skaitu konkursos par atjaunīgās enerģijas ražošanas jaudu.

(11) Šā lēmuma mērķis ir konstatēt, vai pieprasījumā minētie pakalpojumi ir pakļauti konkurencei (tirgos, piekļuve kuriem nav ierobežota Direktīvas 2014/25/ES 34. panta nozīmē) tādā līmenī, kas pietiekams, lai nodrošinātu, ka arī gadījumā, ja nepastāv disciplīna, ko paredz Direktīvā 2014/25/ES izklāstītie detalizētie iepirkuma noteikumi, iepirkums attiecīgo darbību veikšanai tiks īstenots pārredzamā un nediskriminējošā veidā, balstoties uz kritērijiem, kas pircējiem palīdz saprast, kurš risinājums kopumā ir ekonomiski visizdevīgākais.

3. **NOVĒRTĒJUMS**

(12) Šā lēmuma pamatā ir juridiskā un faktiskā situācija 2021. gada septembrī, ko uzrāda pieprasījuma iesniedzēja sniegtā informācija un publiski pieejamā informācija.

3.1. *NEIEROBEŽOTA PIEKĻUVE TIRGUM*

(13) Piekļuvi kādam tirgum uzskata par neierobežotu, ja konkrētā dalībvalsts ir īstenojusi un piemēro relevantos Savienības tiesību aktus par konkrētās nozares vai tās daļas atvēršanu konkurencei. Saskaņā ar pieprasījuma iesniedzēja sniegto informāciju Dānija Direktīvu (ES) 2019/944 transponējusi ar 29 valsts pasākumiem. To apstiprināja Dānijas Enerģētikas aģentūra ([8]). Tāpēc Komisija uzskata, ka nosacījumi par *de jure* brīvu piekļuvi tirgum ir izpildīti.

(14) Attiecībā uz *de facto* brīvu piekļuvi tirgum Komisija konstatē, ka pēc tam, kad 1999. gadā Dānijas elektroenerģijas ražošanas tirgus tika atvērts konkurencei, tā liberalizācija ir progresējusi. Būtiska nozīme konkurences spiediena veicināšanā ir bijusi Dānijas dalībai *Nord Pool* elektroenerģijas biržā un starpsavienojumu jaudas attīstīšanai. Attiecībā uz ražošanu no atjaunīgiem energoresursiem, jo īpaši atkrastes vējturbīnu parkos, Dānijas iestāžu rīkotie konkursi ir piesaistījuši arvien vairāk dalībnieku.

(15) Komisija secina, ka šajā lēmumā piekļuve tirgum Dānijas teritorijā uzskatāma par *de jure* un *de facto* neierobežotu.

([6]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2019/944 (2019. gada 5. jūnijs) par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu un ar ko groza Direktīvu 2012/27/ES (OV L 158, 14.6.2019., 125. lpp.).

([7]) Tas neskar Komisijas novērtējumu par minētās direktīvas transponēšanu Dānijā.

([8]) Sk. pieteikuma 28. lpp.

3.2. *KONKURENCES NOVĒRTĒJUMS*

3.2.1. PRODUKTA TIRGUS DEFINĪCIJA

(16) Saskaņā ar Komisijas apvienošanās darījumu praksi ([9]) elektroenerģijas nozarē var izdalīt šādus konkrētos produktu tirgus: i) ražošana un vairumpiegāde, ii) pārvade, iii) sadale un iv) mazumpiegāde. Lai gan dažus no minētajiem tirgiem var iedalīt vēl sīkāk, līdzšinējā Komisijas praksē ([10]) elektroenerģijas ražošanas tirgus nav ticis nošķirts no vairumpiegādes tirgus, jo ražošana pati par sevi ir tikai pirmais vērtības ķēdes posms, savukārt saražoto elektroenerģiju tirgo vairumtirgū. Attiecībā uz Ziemeļvalstīm tas ir apstiprināts ([11]).

(17) Turklāt Komisija savā apvienošanās darījumu praksē ir uzskatījusi, ka konkrētais produktu tirgus Ziemeļvalstu reģionā aptver elektroenerģiju, kas pārdota, izmantojot gan divpusējus līgumus, gan *Nord Pool* platformu (gan *Elspot* (nākamās dienas tirgū), gan *Elbas* (tekošās dienas tirgū)) ([12]).

(18) Pieprasījuma iesniedzējs apgalvo, ka konkrētā tirgus tvērumā būtu jāiekļauj korporatīvie elektroenerģijas pirkuma līgumi (EPL). Šādi nolīgumi ir divpusēji līgumi starp elektroenerģijas ražotāju un patērētāju (parasti lielu elektroenerģijas lietotāju), ar kuriem lietotājs elektroenerģiju pērk tieši no ražotāja. Tirdzniecības uzņēmumi EPL slēdz gan ar konvencionālās, gan atjaunīgās enerģijas ražotājiem, konkurējot par EPL noslēgšanu.

(19) Tāpat kā citu divpusēju darījumu gadījumā klientiem, kas noslēdz EPL, jānoslēdz līgums ar balansatbildīgo pusi, lai pārvaldītu savu nebalansu. Attiecībā uz ģenerēšanas/ražošanas apjomu balansēšanu elektroenerģijas ražotājiem (piemēram, atkrastes vējturbīnu parku īpašniekiem) ir reāllaikā jāpanāk sakritība ar prognozēto elektroenerģijas ražošanas apjomu, t. i., faktiskais ražošanas apjoms jāsaskaņo ar prognozēto ražošanas apjomu. Šo pienākumu neietekmē tas, kā ražotājs izvēlas pārdot saražoto elektroenerģiju, tostarp, izmantojot korporatīvos EPL.

(20) Runājot par to, vai konvencionālo un atjaunīgo energoresursu elektroenerģija pieder vienam un tam pašam produkta tirgum, Komisija ir nonākusi pie atšķirīgiem secinājumiem atkarībā no faktiskās situācijas. Tā konstatēja, ka konvencionālās un atjaunīgās elektroenerģijas ražošana Vācijā ([13]) un Itālijā ([14]) būtu jāuzskata par atšķirīgiem produkta tirgiem.

(21) Tomēr Nīderlandes gadījumā ([15]) Komisija konstatēja, ka no konvencionāliem un atjaunīgiem energoresursiem iegūtas elektroenerģijas ražošana un vairumpiegāde ir daļa no viena un tā paša konkrētā produktu tirgus. Attiecībā uz Ziemeļvalstu reģionu Komisija savā apvienošanās darījumu praksē ir uzskatījusi, ka elektroenerģijas avotam nav nozīmes produkta definīcijā ([16]).

(22) Pieprasījuma iesniedzējs apgalvo, ka situācija Dānijā atšķiras no situācijas Vācijā un Itālijā, kas norādīta iepriekš minētajā lēmumā, un ir līdzīga attiecīgajai situācijai Nīderlandē. Pieprasījuma iesniedzējs iesniedza tabulas, kurās sīki aprakstītas Dānijas un attiecīgi Vācijas, Itālijas un Nīderlandes situāciju līdzības un atšķirības. Pieprasījuma iesniedzējs norāda, ka galvenās atšķirības no Vācijas un Itālijas situācijas ir likumā noteiktas atlīdzības likmes neesība, prioritāras tīklievades (*feed-in priority*) neesība un tas, ka atjaunīgo energoresursu elektroenerģija vairumtirgū tiek tirgota par tādu pašu cenu kā konvencionālā elektroenerģija.

([9]) Lieta COMP/M.4110 – *E.ON/ENDESA*, 25.4.2006., 10. punkts, 3. lpp.
([10]) Lieta COMP/M.3696 – *E.ON/MOL*, 21.1.2005., 223. punkts, lieta COMP/M.5467 – *RWE/ESSENT*, 23.6.2009., 23. punkts.
([11]) Sk. lietu M.8660 *Fortum/Uniper*, 15.6.2018., 18. punkts. Sk. arī COMP/M.7927 – *EPH/ENEL/SE*, 9.–12. punkts, COMP/M.6984 – *EPH/Stredoslovenska Energetika*, 15. punkts, M.3268 – *Sydkraft/Graninge*, 19. un 20. punkts.
([12]) Sk. lietu M.8660 *Fortum/Uniper*, 15.6.2018., 18. punkts. Sk. arī COMP/M.7927 – *EPH/ENEL/SE*, 9.–12. punkts, COMP/M.6984 – *EPH/Stredoslovenska Energetika*, 15. punkts, M.3268 – *Sydkraft/Graninge*, 19. un 20. punkts.
([13]) OV L 114, 26.4.2012., 21. lpp., 36.–40. punkts.
([14]) OV L 271, 5.10.2012., 4. lpp., 46.–50. punkts.
([15]) OV L 12, 17.1.2018., 53. lpp., 19.–23. punkts.
([16]) Sk. lietu M.8660 *Fortum/Uniper*, 15.6.2018., 18. punkts.

(23) Apvienošanās lēmumā *Fortum/Uniper* ([17]) Komisija atgādināja, ka konkrētais produktu tirgus Ziemeļvalstu reģionā aptver gan elektroenerģijas ražošanu, gan vairumtirdzniecību neatkarīgi no ražošanas avotiem un tirdzniecības kanāliem un ka tas ietver elektroenerģiju, kas pārdota, izmantojot divpusējus līgumus un Ziemeļvalstu elektroenerģijas biržu *Nord Pool*.

(24) Runājot par elektroenerģiju, kas ražota no atjaunīgiem energoresursiem, pieprasījums attiecas uz atkrastes vējturbīnu parkiem *Horns Rev 3*, *Vesterhav Syd*, *Vesterhav Nord* un *Kriegers Flak*, kā arī topošajiem vējturbīnu parkiem, tostarp atkrastes vējturbīnu parku *Thor*. Par visām attiecīgajām atbalsta shēmām tika pieņemti Komisijas lēmumi, kas apstiprināja to saderību ar ES valsts atbalsta noteikumiem ([18]).

(25) Turklāt, pateicoties lielākai konkurencei ražošanas jomā, uzcenojumi, kas tika maksāti par vēja enerģijas ražošanu, ir samazinājušies līdz minimumam. Attiecībā uz visiem iepriekš minētajiem vējturbīnu parkiem Dānijas Enerģētikas aģentūra organizēja atklātu konkursu par elektroenerģijas ražošanu no atjaunīgiem energoresursiem. *Horns Rev 3* (400 MW), ko rīkoja 2015. gadā, bija četri pretendenti, *Kriegers Flak* (600 MW), ko rīkoja 2016. gadā, bija septiņi pretendenti un *Vesterhav Nord*/*Syd* (350 MW), ko rīkoja 2016. gadā, bija trīs pretendenti.

(26) Pirms konkursa procedūrām tiek veikta riska ierobežošana, un Dānijas iestādes tagad labāk izprot tirgu un ir izveidojušas patiesu tirgus dialogu.

(27) Ir ievērojami samazinājušās arī atjaunīgo energoresursu tehnoloģiju – piemēram, atkrastes vējturbīnu vai saules fotoelementu – kopējās izmaksas. Tādējādi atkrastes vējturbīnu parka *Anholt* 2010. gadā uzvarējušā piedāvājuma uzcenojums bija 105 ēras/kWh, savukārt jūras vējturbīnu parka *Kriegers Flak* 2016. gadā uzvarējušā piedāvājuma uzcenojums bija 37 ēras/kWh.

(28) Dānija plāno izveidot arī trīs jaunus liela mēroga atkrastes vējturbīnu parkus. Pirmā atkrastes vējturbīnu parka jauda būs aptuveni 800 MW, savukārt pārējo atkrastes vējturbīnu parku jaudai būs vismaz 800 MW. Dānijas Enerģētikas aģentūra piedāvājumus konkursa shēmās aicinās iesniegt par katru nākamo atkrastes vējturbīnu parku.

(29) Tāpat kā atbrīvojuma Komisijas Īstenošanas lēmumā (ES) 2018/71 ([19]) par elektroenerģijas ražošanu un vairumtirdzniecību Nīderlandē, Komisija konstatē, ka subsīdiju piešķiršana ir pakļauta konkurencei, pateicoties konkursa procedūrai, kas atjaunīgo energoresursu elektroenerģijas ražotājus disciplinē attiecībā uz to iepirkuma politiku. Tādējādi konvencionālo un atjaunīgo energoresursu (to atkrastes vējturbīnu parku gadījumā, uz kuriem attiecas pieprasījums) elektroenerģijas ražošana Dānijā ir līdzvērtīga.

(30) Lai izvērtētu Direktīvas 2014/25/ES 34. panta 1. punktā paredzētos nosacījumus un neskarot konkurences tiesību piemērošanu, Komisija uzskata, ka konkrētais produktu tirgus ir tādas elektroenerģijas ražošanas un vairumpiegādes (tostarp korporatīvo EPL) tirgus, kas ražota konvencionāli, kā arī atkrastes vējturbīnu parkos, uz kuriem attiecas pieteikums uz atbrīvojumu.

([17]) Sk. lietu M.8660 *Fortum/Uniper*, 15.6.2018., 18. punkts, kā arī lietas COMP/M.7927 – *EPH/ENEL/SE*, 9.–12. punkts, COMP/M.6984 – *EPH/Stredoslovenska Energetika*, 15. punkts, M.3268 – *Sydkraft/Graninge*, 19. un 20. punkts.

([18]) Lietas SA.40305, SA.43751, SA.45974 un SA.57858.

([19]) Sk. 21. punktu Komisijas Īstenošanas lēmumā (ES) 2018/71 (2017. gada 12. decembris), ar kuru elektroenerģijas ražošanu un vairumtirdzniecību Nīderlandē atbrīvo no Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/25/ES par iepirkumu, ko īsteno subjekti, kuri darbojas ūdensapgādes, enerģētikas, transporta un pasta pakalpojumu nozarēs, un ar ko atceļ Direktīvu 2004/17/EK, piemērošanas (OV L 12, 17.1.2018., 53. lpp.).

3.2.2. ĢEOGRĀFISKĀ TIRGUS DEFINĪCIJA

(31) 2006. gadā Komisija lēmumā par apvienošanos definēja ([20]) divus atsevišķus elektroenerģijas vairumtirdzniecības ģeogrāfiskos tirgus – Austrumdānijas tirgu ("DK2") un Rietumdānijas tirgu ("DK1") –, jo tolaik starp abām Dānijas tirdzniecības (vai cenas) zonām nebija tieša savienojuma. 2018. gadā Komisija *DE/DK Interconnector* lēmumā nonāca pie tāda paša secinājuma ([21]).

(32) 2014. gadā Dānijas Konkurences padome savā virtuālās elektrostacijas ("VES") lēmumā ([22]) pētīja elektroenerģijas ražošanas un vairumtirdzniecības tirgu Dānijā. Ar minēto lēmumu Dānijas Konkurences padome atcēla iepriekšējās saistības, ko *Elsam A/S* uzņēmās *Elsam A/S* un *Nesa A/S* apvienošanās rezultātā 2004. gadā. Dānijas Konkurences padome daļēji atbalstīja plašāku ģeogrāfisko tirgu nekā DK1 zona. DK1 ir savienota ar Norvēģiju, Zviedriju un Vāciju, izmantojot pārvades savienojumus. 2013. gadā fiziskās elektroenerģijas vairumtirdzniecības cena DK1 zonā no cenām visās savienotajās cenu zonās atšķīrās mazāk nekā 10 % stundu. Vairumā stundu DK1 vairumtirdzniecības cena bija vienāda ar cenu vismaz vienā no savienotajām cenu zonām, kas pamatoja plašāku ģeogrāfisko tirgu nekā Rietumdānija. Tomēr jautājums par to, vai pastāv plašāks ģeogrāfiskais tirgus nekā Rietumdānija, tika atstāts atklāts. 2019. gadā Dānijas Konkurences padome ([23]) norādīja, ka elektroenerģijas ražošanas un vairumtirdzniecības tirgus ir valsts mēroga tirgus, bet atstāja atklātu jautājumu par to, vai noteikt plašāku vai šaurāku ģeogrāfiskā tirgus definīciju. Šā secinājuma pamatā bija šādas precedenta lietas: 1) *M.8660* Fortum/Uniper *lēmums*, kurā Komisija secināja, ka Zviedrijā pastāv valsts tirgus, 2) *M.3268* Sydkraft *un* Graninge *lēmums*, kurā Komisija konstatēja, ka Zviedrija ir atsevišķs tirgus no Somijas un Dānijas tikai nelielā stundu skaitā, kas norādīja, ka pēc mēroga elektroenerģijas vairumtirdzniecības tirgus ir plašāks par valsts tirgu, un 3) Dānijas Konkurences padomes *VES lēmums*, kurā tā konstatēja, ka, ņemot vērā norises Dānijas elektroenerģijas ražošanas un vairumtirdzniecības tirgū, ir norādes, ka ģeogrāfiskais tirgus ir lielāks DK1. Starpsavienojumu jauda starp Dāniju un kaimiņvalstīm kopš 2006. gada ir ievērojami palielinājusies. Proti, ekspluatācijā nodoti vai paplašināti starpsavienotāji *Skagerrak* (ar Norvēģiju), *Kontiskan* (ar Zviedriju) un *Kontek* (ar Vāciju). 2019. gadā ekspluatācijā nodots starpsavienotājs *Cobra Cable* (ar Nīderlandi). Dānijā Rietumdāniju un Austrumdāniju tagad savieno Lielais Belts.

(33) Pieprasījuma iesniedzēja sniegtie pierādījumi ([24]) liecina, ka pieaug cenu korelācija starp Austrumdāniju un Rietumdāniju, kā arī ar kaimiņvalstu – Zviedrijas, Norvēģijas un Vācijas – cenu zonām (SE3, SE4, NO2 un DE). Piemēram, 2013. gadā DK1 cena bija tāda pati kā vienā no pārējām zonām (DK2, SE3, SE4, NO2 un DE) 91,7 % laika un 2018. gadā – 96,3 % laika, DK2 gadījumā rādītāji bija 97,8 % 2013. gadā un 98,6 % 2018. gadā. Savukārt stundas, kurās DK1 zonas cena atšķīrās no pārējo zonu cenām, laikposmā no 2013. gada līdz 2018. gadam samazinājās no 8,3 % līdz 3,7 %, DK2 gadījumā procentuālais īpatsvars samazinājās no 2,2 % līdz 1,4 %.

(34) Saskaņā ar *Energinet* sniegto informāciju Dānijai starpsavienotājos ar kaimiņvalstīm ir ļoti liela jauda, kas atbilst aptuveni 90 % no iekšzemes maksimālā pieprasījuma. Ciešā integrācija ar Dānijas kaimiņvalstīm nozīmē, ka Dānijai atsevišķa elektroenerģijas tūlītējo darījumu tirgus cena ir tikai aptuveni 10 % laika. Atlikušajā laikā vairumtirdzniecības cena ir tāda pati kā Norvēģijā, Zviedrijā vai Vācijā.

(35) 2019. gadā starp Austrumdāniju (DK2) un Vāciju esošā starptautiskā savienojuma pieejamā tirdzniecības jauda bija 90 % no starpsavienotāja kopējās jaudas eksporta virzienā un 95 % importa virzienā. Pārējiem ārvalstu savienojumiem pieejamā tirdzniecības jauda eksporta virzienā bija 60–88 % no starpsavienotāja kopējās jaudas. 2019. gadā tirdzniecības jauda starp Rietumdāniju (DK1) un Norvēģiju un Zviedriju bija zemāka nekā 2018. gadā.

([20]) Komisijas Lēmums 2007/353/EK (2006. gada 14. marts), ar ko koncentrāciju atzīst par atbilstošu kopējam tirgum un EEZ līguma darbībai (Lieta COMP/M.3868 – *DONG/Elsam/Energi E2*) (OV L 133, 25.5.2007., 24. lpp.), 258.–260. punkts.

([21]) Komisijas lēmuma kopsavilkums (2018. gada 7. decembris) – Par procedūru saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 102. pantu un EEZ līguma 54. pantu (Lieta AT.40461 – *DK/DE Interconnector*) (OV C 58, 14.2.2019., 7. lpp.), 49. un 50. punkts.

([22]) Dānijas Konkurences padome, *DONG Energys anmodning om ophævelse af VPP tilsagn*, 2014. gads: https://www.kfst.dk/media/13295/20140528-ikkefortrolig-afgoerelse-dong.pdf.

([23]) Dānijas Konkurences padomes 2019. gada 25. jūnija lēmums: https://www.kfst.dk/media/54483/20190625-fusion-se-eniig.pdf.

([24]) Sk. pieteikuma 94.–97. punktu.

No otras puses, tirdzniecības jauda attiecībā pret Vāciju abās Dānijas tirdzniecības zonās bija lielāka. 2019. gadā savienojumā *Cobra* pieejamā tirdzniecības jauda eksporta un importa virzienā bija 87 % no starpsavienotāja kopējās jaudas.

(36) Komisija konstatē, ka abās zonās pastāv cenu ierobežojumi no ārpuses: DK1 cenas ir tādas pašas kā citās zonās 89,3 % stundu, un DK2 – 98,4 % stundu. Salīdzināšanai – *Fortum/Uniper* apvienošanās lēmuma 28. punktā Komisija secināja, ka četras Zviedrijas tirdzniecības zonas veido vienu ģeogrāfisko tirgu, jo tām ir vienota cena 89,7 % stundu. Komisija arī norāda, ka pieprasījuma iesniedzēja ieskatā gan DK1, gan DK2 ir pārstāvēti četri lielākie tirgus dalībnieki, kuru tirgus daļas pārsniedz 10 %.

(37) Lai izvērtētu Direktīvas 2014/25/ES 34. panta 1. punktā paredzētos nosacījumus un neskarot konkurences tiesību piemērošanu, Komisija uzskata, ka jautājumu par tādas elektroenerģijas ražošanas un vairumpiegādes (tostarp korporatīvo EPL) konkrēto ģeogrāfisko tirgu, kas ražota no konvencionāliem, kā arī tiem atjaunīgiem energoresursiem, uz kuriem attiecas pieteikums, var atstāt atklātu vai nu atsevišķa DK1 un DK2 tirgus gadījumā, vai vienota Dānijas valsts tirgus gadījumā.

3.2.3. TIRGUS ANALĪZE

(38) Visi tirgus daļu aprēķini un norādes, kas attiecas uz elektroenerģijas ražošanas daļu, ir balstīti uz pieprasījuma iesniedzēja sniegto informāciju.

(39) Komisija savā analīzē ņem vērā vairākus faktorus. Lai gan tirgus daļas ir svarīgs aspekts, tiek ņemts vērā arī konkurences spiediens, ko rada ražotāji no kaimiņvalstīm, un pretendentu skaits konkursos par atjaunīgās enerģijas ražošanas jaudu.

(40) Dānijas elektroenerģijas ražošanas un vairumtirdzniecības tirgū pašlaik ir trīs galvenie tirgus dalībnieki, uz kuriem attiecas publiskā iepirkuma noteikumi saskaņā ar Direktīvu 2014/25/ES. Šie tirgus dalībnieki ir *Ørsted A/S* (turpmāk "*Ørsted*") (50,1 % pieder Dānijas valstij), *Vattenfall* Dānijas meitasuzņēmums *Vattenfall AB* (turpmāk "*Vattenfall*") (100 % pieder Zviedrijas valstij) un *HOFOR Energiproduktion A/S* (turpmāk "*HOFOR*"), kas pamatā pieder Kopenhāgenas pašvaldībai.

(41) Pašlaik *Nord Pool* tirgojas 18 Dānijas uzņēmumi. Lielākā daļa šo uzņēmumu, piemēram, *Danske Commodities* un *Centrica Energy Trading*, nav publiski uzņēmumi saskaņā ar Direktīvu 2014/25/ES.

(42) 2018. un 2019. gadā *Ørsted* tirgus daļa DK1-DK2 tirgū kopā (ražošanas izteiksmē) bija attiecīgi [20–30] % un [10–20] %, *Vattenfall* tirgus daļa bija [5–10] % un [10–20] % un *HOFOR* tirgus daļa bija [0–5] % un [0–5] %. Šo uzņēmumu lielākie konkurenti, uz kuriem publiskā iepirkuma noteikumi neattiecas, ir *Vindenergi Danmark* ([40–50] % un [40–50] % tirgus daļas) un *Energi Danmark* ([10–20] % un [10–20] %). Tirgus daļas DK1 un DK2 tirgos caurmērā bija vienādā līmenī (*Ørsted* [20–30] % DK1 un [10–20] % DK2 2018. gadā, [20–30] % DK1 un [10–20] % DK2 2019. gadā, *Vattenfall* [5–10] % DK1 un [0–5] % DK2 2018. gadā, [10–20] % DK1 un [0–5] % DK2 2019. gadā, *HOFOR* [0–5] % DK1 un [5–10] % DK2 2019. gadā). Ja konkrētais ģeogrāfiskais tirgus būtu plašāks nekā Dānijas tirgus, šīs tirgus daļas būtu mazākas.

(43) Imports un eksports ir ļoti nozīmīga Dānijas elektroenerģijas tirgus iezīme. 2018. un 2019. gadā elektroenerģijas patēriņš bija aptuveni 33,5 TWh. 2018. gadā imports veidoja aptuveni 45,6 % no kopējā patēriņa, savukārt valstī saražotais apjoms 2018. gadā aptvēra 41 % no patēriņa un 2019. gadā – 48 %. Nozīmīgs ir arī eksports, jo 2018. un 2019. gadā tas veidoja 73 % un 62 % no Dānijas elektroenerģijas ražošanas apjoma.

(44) Tas parāda Dānijas elektroenerģijas tirgus integrācijas apmēru plašākā ģeogrāfiskā tirgū un, tā rezultātā, konkurences spiedienu, ko uz Dānijas ražotājiem, izmantojot pārrobežu starpsavienojumus, galvenokārt (bet ne tikai) rada elektroenerģijas ražotāji no kaimiņvalstīm.

(45) Runājot par vairumtirdzniecības tūlītējām cenām, Ziemeļvalstu cenas nosaka biržā *Nord Pool*. Vidējā stundas cena DK1 un DK2 tūlītējo darījumu tirgū 2019. gadā bija attiecīgi 38,50 EUR/MWh un 39,84 EUR/MWh, kas ir samazinājums par 13 % abās zonās no 2018. gada. 2019. gadā sistēmas cena bija 38,94 EUR/MWh. Ziemeļvalstu sistēmas cena ir fiktīva tūlītējā cena, kas būtu radusies, ja viss Ziemeļvalstu reģions būtu viena tirdzniecības zona. DK1 cenas parasti ir zemākas nekā DK2 cenas, ņemot vērā salīdzinoši lielo uzstādīto vējturbīnu jaudu DK1 zonā, kas palīdz pazemināt cenas. 2019. gadā vidējā tūlītējā cena bija 39,28 EUR/MWh Norvēģijā, 37,68 EUR/MWh Vācijā un 38,79 EUR/MWh Zviedrijā, kas ir ļoti līdzīga cenai DK1 un DK2 zonā.

(46) Dānijā aptuveni 6 % elektroenerģijas tiek tirgoti vienotajā Eiropas tekošās dienas tirgū *XBID*. Tekošās dienas tirgus ir balstīts uz nepārtrauktu tirdzniecību, kurā darījumos tiek maksāta piedāvātā cena, atšķirībā no nākamās dienas tirgus, kas balstīts uz izsolēm ar vienotu klīringa cenu. Tekošās dienas tirgu izmanto, lai koriģētu patēriņa un ražošanas plānus, cita starpā atjaunojot portfeļa nebalansu. Tas nozīmē, ka tekošās dienas tirgus cena par katru stundu sāksies no tūlītējās cenas un tad pieaugs vai samazināsies, ja tirdzniecības loga laikā būs neparedzēti notikumi. 2019. gadā tekošās dienas tirgus gada vidējā cena DK1 zonā bija 35,1 EUR/MWh. DK2 zonā tā bija 36,7 EUR/MWh. 2018. gadā vidējā cena DK1 zonā bija 40,4 EUR/MWh, bet DK2 – 41,9 EUR/MWh.

(47) Papildu aprēķini, kas iekļauti pieteikumā ([25]), liecina, ka cenas DK1 un DK2 zonā lielāko daļu laika ir tādas pašas kā cenas vienā vai vairākās kaimiņvalstu cenu zonās. 2018. un 2019. gadā cenas DK1 zonā bija tādas pašas kā citā reģiona cenu zonā (DK2, SE3, SE4, NO2 un DE) 94,8 % un 96,3 % laika, cenas DK2 zonā bija tādas pašas kā citā reģiona cenu zonā (DK1, SE3, SE4, NO2 un DE) 98,8 % un 98,6 % laika. Turklāt korelācija starp abām Dānijas zonām un Ziemeļvalstu sistēmu un Vācijas vairumtirdzniecības cenu ir diezgan augsta, 2017.–2018. gadā tā bija robežās no 64 % līdz 83 %.

(48) Dānijai starpsavienotājos ar kaimiņvalstīm ir ļoti liela jauda, kas atbilst aptuveni 90 % no iekšzemes maksimālā pieprasījuma. Ciešā integrācija ar Dānijas kaimiņvalstīm nozīmē, ka Dānijai atsevišķa elektroenerģijas tūlītējo darījumu tirgus cena DK1 un DK2 zonā ir tikai aptuveni 10 % laika. Atlikušajā laikā vairumtirdzniecības cena DK1 un DK2 zonā ir tāda pati kā Norvēģijā, Zviedrijā vai Vācijā.

(49) Komisija uzskata, ka šie elementi liecina par ļoti spēcīgu elektroenerģijas cenu konverģenci Dānijā ar cenām Ziemeļvalstu reģiona valstīs un Vācijā.

3.2.4. SECINĀJUMS

(50) Līgumslēdzēju tirgus daļa Dānijas elektroenerģijas ražošanas un vairumtirdzniecības tirgū, uz ko attiecas pieprasījums, ir ierobežota.

(51) Lielais elektroenerģijas importa un eksporta līmenis salīdzinājumā ar Dānijas elektroenerģijas ražošanas apjomiem apvienojumā ar starpsavienojumu jaudu ar kaimiņvalstīm liecina, ka Dānijas elektroenerģijas un vairumtirdzniecības tirgus lielā mērā ir integrēts plašākā, transnacionālā tirgū. Pat ja ģeogrāfiskais tirgus ne vienmēr ir transnacionāls, elektroenerģijas imports uz Dāniju jebkurā gadījumā katru gadu būtisku skaitu stundu rada konkurences spiedienu uz Dānijas elektroenerģijas vairumtirdzniecības cenām.

(52) To apstiprina arī pieprasījuma iesniedzēja sniegtie dati par vairumtirdzniecības cenām, kas liecina, ka Dānijas cenas ir ļoti līdzīgas *Nord Pool* mēroga cenām un cenām Vācijā.

(53) Šā lēmuma mērķis ir konstatēt, vai elektroenerģijas ražošana un vairumtirdzniecība ir pakļauta tādam konkurences līmenim (neierobežotas piekļuves tirgos), ka tas nodrošinās, ka arī, nepastāvot disciplīnai, ko liek ievērot Direktīvā 2014/25/ES izklāstītie sīki izstrādātie iepirkuma noteikumi, iepirkuma procedūra šeit aplūkoto darbību īstenošanai būs pārredzama un nediskriminējoša un tās pamatā būs kritēriji, kuri līgumslēdzējam ļauj noteikt kopumā ekonomiski visizdevīgāko risinājumu.

([25]) Sk. pieteikuma 95. punktu.

(54) Ņemot vērā iepriekš izvērtētos faktorus, Komisija var secināt, ka no konvencionāliem avotiem un atkrastes vējturbīnu parkiem iegūtas elektroenerģijas ražošana un vairumtirdzniecība, uz ko attiecas konkursa procedūra Dānijā, ir tieši pakļauta konkurencei tirgū, piekļuve kuram nav ierobežota Direktīvas 2014/25/ES 34. panta 1. punkta nozīmē.

4. **SECINĀJUMS**

(55) Saskaņā ar šo lēmumu un neskarot konkurences tiesību aktu piemērošanu no 11.–53. apsvēruma izriet, ka no konvencionāliem avotiem un atkrastes vējturbīnu parkiem iegūtas elektroenerģijas ražošana un vairumtirdzniecība, uz ko attiecas konkursa procedūra Dānijā, ir pakļauta konkurencei tirgū, piekļuve kuram nav ierobežota Direktīvas 2014/25/ES 34. panta nozīmē. Tāpēc līgumiem, kas paredzēti, lai dotu tiesības veikt minēto darbību Dānijā, Direktīva 2014/25/ES nebūtu jāturpina piemērot.

(56) Direktīva 2014/25/ES būtu jāturpina piemērot līgumiem, kas paredzēti, lai dotu tiesības veikt darbības, kuras no pieprasījuma ir specifiski izslēgtas.

(57) Šā lēmuma pamatā ir juridiskā un faktiskā situācija laikposmā no 2021. gada oktobra līdz 2022. gada martam, kas izklāstīta pieprasījuma iesniedzēju sniegtajā informācijā. Ja, krasi mainoties juridiskajai vai faktiskajai situācijai, Direktīvas 2014/25/ES 34. panta piemērošanas nosacījumi vairs netiktu izpildīti, tas var tikt pārskatīts.

(58) Jāatgādina, ka Direktīvas 2014/23/ES ([26]) 16. pantā noteikts atbrīvojums no minētās direktīvas piemērošanas, kas attiecas uz līgumslēdzēju piešķirtajām koncesijām, ja dalībvalstī, kurā šādas koncesijas paredzēts īstenot, saskaņā ar Direktīvas 2014/25/ES 35. pantu konstatēts, ka konkrētā darbība ir tieši pakļauta konkurencei saskaņā ar minētās direktīvas 34. pantu. Tā kā tika secināts, ka elektroenerģijas ražošanas un vairumtirdzniecības darbība, uz kuru attiecas pieprasījums, ir pakļauta konkurencei tirgū, piekļuve kuram nav ierobežota, koncesijas līgumi, kas paredzēti, lai dotu tiesības veikt minētās darbības Dānijā, no Direktīvas 2014/23/ES piemērošanas jomas tiks izslēgti.

(59) Šajā lēmumā noteiktie pasākumi ir saskaņā ar Publiskā iepirkuma padomdevējas komitejas atzinumu,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

Vienīgais pants

Līgumiem, uz kuriem attiecas pieprasījums, kas iesniegts saskaņā ar Direktīvas 2014/25/ES 35. panta 1. punktu, un kuru slēgšanas tiesības piešķīruši līgumslēdzēji tam, lai ar minētajiem līgumiem nodrošinātu no konvencionāliem un atjaunīgiem energoresursiem iegūtas elektroenerģijas ražošanu un vairumtirdzniecību Dānijā, Direktīvu 2014/25/ES nepiemēro.

Šis lēmums ir adresēts Dānijas Karalistei.

Briselē, 2022. gada 26. jūlijā

Komisijas vārdā –
Komisijas loceklis
Thierry BRETON

([26]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/23/ES (2014. gada 26. februāris) par koncesijas līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanu (OV L 94, 28.3.2014., 1. lpp.).